

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY

Electronic Scientific and Practical Journal

2025 / 3

@QMI_Instituti

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225 - uy

www.kstu.uz
www.ojs.qmii.uz

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

3-jild
3-son
iyun, 2025

June 2025
Volume 3
Number 3

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY
Electronic Scientific and Practical
Journal

INNOVATIONS IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.qmii.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi o'rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Mas'ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Qarshi davlat texnika universiteti

Texnik muharrir:

F.F.Haqqulov, PhD

Qarshi davlat texnika universiteti

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko'chasi 225-uy

Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@qmii.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Овчиников Виктор Николаевич – i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Солодовников Сергей Юревич – i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Сидилов Виктор Александрович - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Шевченко Игорь Викторович - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullayevich - i.f.d., professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Samandarzoda Iskandar Hakim - i.f.d., i.f.d., professor (SH.Shotomur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Гибатуллин Артур Артурович Национальный исследовательский университет Московский энергетический институт

Войнаш Сергей Александрович Казанский приволжский (федеральный) университет

Пуляева Валентина Николаевна Финансовый университет при Правительстве РФ

Морковкин Дмитрий Евгеньевич Финансовый университет при Правительстве РФ

Садриддинов Манучехр Исмолиддинович Международный университет туризма и предпринимательства Таджикистана, Душанбе

Перская Виктория Вадимовна директор Института исследований международных экономических отношений, Финансовый университет при Правительстве РФ

Молчанов Игорь Николаевич Профессор экономического факультета. Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

Басова Мария Михайловна Заместитель декана факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Чупин Александр Леонидович Заместитель декана экономического факультета Российский университет дружбы народов имени П.Лумумбы

Незаймакин Валерий Николаевич Профессор кафедры финансов и кредита Российский государственный гуманитарный университет

Никонорова Алла Владимировна Доцент кафедры экономической теории Финансовый университет при Правительстве РФ

Дмитриева Ольга Александровна Доцент кафедры налогов и налогового администрирования факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Швец Юрий Юрьевич Лаборатория управления инновациями, Институт проблем управления Российской академии наук

Колосова Елена Валерьевна Лаборатория управления инновациями, Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Bozorov Orifjon Shodiyevich – t.f.n., dotsent

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Vaxabov Abduraxim Vasikovich – i.f.d., professor

Hakimov Obidjon Arzikulovich – i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna-i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg'unovich -i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazliddin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo'jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

June 2025

Volume 3

Number 3

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda innovatsion yondashuv

Xalilova Maftuna Raxmon qizi, Bahromova Dilnavoz Azamat qizi

Инновационный подход к устойчивому развитию зеленой экономики в Узбекистане

Халилова Мафтуна Рахмановна, Бахромова Дилнавоз Азаматовна

Innovative approach to sustainable development of green economy in Uzbekistan

Khalilova Maftuna Rakhmon qizi, Bahromova Dilnavoz Azamat qizi

Received: June 12, 2025 Revised: June 14, 2025 ■ Accepted: June 20, 2025 ■ Published Online: June 30, 2025

- **Annotatsiya.** Ushbu maqolada O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning tutgan o'rni va ahamiyati ilmiy asosda tahlil qilingan. Yashil iqtisodiyotning konseptual asoslari, ekologik barqarorlik va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi muvozanat, hamda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali resurslardan samarali foydalanish masalalari yoritilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi hukumati tomonidan yashil rivojlanish bo'yicha qabul qilingan strategiyalar, qonunchilik asoslari va amaliy dasturlar ko'rib chiqilib, ularning ijrosi doirasida innovatsion yechimlarning roli tahlil etilgan. Ekologik toza texnologiyalar qayta tiklanuvchi energiya manbalariga sarmoya kiritish, raqamli yechimlar va yashil moliya vositalari orqali iqtisodiyotni diversifikatsiyalash imkoniyatlari muhokama qilingan. Tadqiqot natijalari sifatida, yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda ilm-fan va innovatsiyalar uyg'unligini ta'minlash zarurligi asoslab berilgan hamda ushbu sohada istiqbolli yo'nalishlar taklif etilgan.
- **Kalit so'zlar.** Yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, innovatsion yondashuv ekologik barqarorlik, qayta tiklanuvchi energiya, raqamli texnologiyalar, yashil moliya, o'zbekiston iqtisodiyoti, resurs samaradorligi, atrof-muhitni muhofaza qilish.
- **Аннотация.** В статье рассматриваются роль и значение инновационных подходов в устойчивом развитии «зелёной экономики» в Узбекистане. Проведен анализ концептуальных основ зелёной экономики, взаимосвязи экологической устойчивости и экономического роста, а также эффективного использования ресурсов посредством внедрения современных технологий. Освещены государственные стратегии, законодательные основы и практические программы, реализуемые в Республике Узбекистан в направлении зелёного развития, с акцентом на значимость инноваций в их реализации. В исследовании обсуждаются перспективы внедрения экологически чистых технологий, инвестиций в возобновляемые источники энергии, цифровых решений и механизмов зелёного финансирования для диверсификации экономики. В заключение подчёркивается необходимость интеграции науки и инноваций для развития зелёной экономики и предлагаются перспективные направления её дальнейшего совершенствования.
- **Ключевые слова.** Зелёная экономика, устойчивое развитие, инновационный подход, экологическая

устойчивость, возобновляемая энергия, цифровые технологии, зелёное финансирование, экономика узбекистана, эффективность ресурсов, охрана окружающей среды.

■ **Abstract.** This article examines the role and significance of innovative approaches in the sustainable development of the green economy in Uzbekistan. The conceptual foundations of the green economy, the balance between environmental sustainability and economic growth, and the effective use of resources through the implementation of modern technologies are analyzed. Furthermore, the article reviews national strategies, legislative frameworks, and practical programs adopted by the Government of the Republic of Uzbekistan in the field of green development, emphasizing the role of innovation in their implementation. The study discusses the potential of clean technologies, investments in renewable energy sources, digital solutions, and green finance mechanisms in diversifying the economy. The research concludes by highlighting the necessity of integrating science and innovation in advancing the green economy and proposes promising directions for its further development.

■ **Keywords.** Green economy, Sustainable development, Innovative approach, Environmental sustainability, Renewable energy, Digital technologies, Green finance, Uzbekistan's economy, Resource efficiency, Environmental protection.

KIRISH

So'nggi o'n yilliklar davomida dunyo iqtisodiyotida yuzaga kelgan ekologik muammolar, resurs tanqisligi, global isish, bioxilma-xillikning qisqarishi va boshqa ekologik tahdidlar insoniyatni yangi, barqaror va muvozanatli iqtisodiy modelni izlashga undamoqda. Ana shunday zamonaviy yondashuvlardan biri sifatida yashil iqtisodiyot tushunchasi shakllandi va bugungi kunda u xalqaro miqyosda iqtisodiy siyosatning ajralmas komponentiga aylanmoqda. Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) tomonidan ishlab chiqilgan konsepsiyaga ko'ra, yashil iqtisodiyot – bu inson farovonligini oshirish, ijtimoiy tenglikni ta'minlash hamda atrof-muhitning degradatsiyasi va ekologik xavflarni kamaytirishga qaratilgan iqtisodiy tizimdir. Yashil iqtisodiyot — bu faqatgina ekologik tozalikka qaratilgan siyosat emas, balki iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida innovatsiyalarni joriy etish, energiya samaradorligini oshirish, chiqindisiz texnologiyalarni rivojlantirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish orqali iqtisodiy va ekologik barqarorlikka erishish strategiyasidir. Shuningdek, u zamonaviy ilm-fan yutuqlari, raqamlashtirish va "yashil moliya" vositalaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Bu esa yashil iqtisodiyotni innovatsiyalarsiz tasavvur qilib bo'lmastligini ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillik yillarida bosqichma-bosqich ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarni amalga oshirib kelmokda. So'nggi yillarda esa "yashil taraqqiyot" tamoyillari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. 2023-yilda qabul qilingan "Yashil rivojlanish strategiyasi – 2030" hamda energiya samaradorligini oshirish va qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish dasturlari ushbu yo'nalishda olib borilayotgan islohotlarning amaliy ifodasi hisoblanadi. Ayni paytda mamlakatda quyosh, shamol, bioenergiya va boshqa ekologik toza energiya manbalariga asoslangan loyihalar bosqichma-bosqich joriy etilmoqda,

chiqindilarni boshqarish va suv resurslaridan oqilona foydalanish mexanizmlari takomillashtirilmoqda. Shu bilan birga, yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish uchun mavjud infratuzilma va iqtisodiy modelni zamon talablari asosida tubdan modernizatsiya qilish, ilmiy-tadqiqot ishlanmalari, innovatsion texnologiyalar, raqamli yechimlar va ilg'or boshqaruv tizimlarini joriy etish zarurati ortib bormoqda. Zero, innovatsion yondashuvlarsiz na atrof-muhitni muhofaza qilish, na iqtisodiy raqobatbardoshlikni ta'minlash mumkin. Shunday ekan, yashil iqtisodiyotda innovatsiyalar – bu texnologik yangilanish, boshqaruvdagi samaradorlik va jamiyatning ekologik ongini shakllantirishning eng muhim omillari-dan biridir.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Yashil iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va uning xalqaro amaliyotda qo'llanishi bo'yicha ko'plab ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Atrof-muhit dasturi (UNEP, 2011) tomonidan ishlab chiqilgan "Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication" nomli hisobotida yashil iqtisodiyotning asosiy tamoyillari, rivojlanish modellari va ekologik barqarorlikni ta'minlashdagi roli keng yoritilgan. [1] Ushbu nufuzli hujjatda iqtisodiy o'sish bilan birgalikda ekologik xavfsizlik, ijtimoiy tenglik va resurslardan samarali foydalanish muhim mezonlar sifatida ko'riladi. Xalqaro iqtisodchi va ekolog olimlarning tadqiqotlari, jumladan Pearce, Markandya va Barbier (1990) tomonidan ilgari surilgan "yashil iqtisodiyot" tushunchasi, hozirgi davrda iqtisodiyotni ekologik tamoyillar asosida qayta tashkil etish zarurligini ilmiy asoslab bergan.[2] Keyingi yillarda OECD (2021), World Bank (2020), va European Environment Agency (EEA) kabi xalqaro tashkilotlarning statistik hisobotlari yashil texnologiyalarning iqtisodiy samaradorligi, yashil investitsiyalarning

foydaliligi va innovatsion yondashuvlarning iqtisodiy barqarorlikdagi rolini asoslab bergan[3]. Milliy darajada olib borilgan tadqiqotlar ham yashil iqtisodiyotning O'zbekistondagi istiqbollari va hozirgi holatiga e'tibor qaratmoqda. Jumladan, A. Xudoyberganov (2020) tomonidan olib borilgan ilmiy ishda qayta tiklanuvchi energiya manbalariga asoslangan texnologiyalarning milliy iqtisodiyotga integratsiyasi masalasi tahlil qilinadi.[4] U yashil texnologiyalar orqali energiya samaradorligini oshirish, tabiiy resurslardan foydalanishni optimallashtirish va ekologik yuklamani kamaytirish imkoniyatlarini asoslab bergan. Bundan tashqari, Karimov I. va Komilova M. (2022) o'z tadqiqotida O'zbekistonda qabul qilingan "Yashil rivojlanish strategiyasi – 2030" hujjatining asosiy yo'nalishlari, ekologik investitsiyalarni jalb qilish, davlat-xususiy sheriklik asosida yashil loyihalarni amalga oshirish tajribalarini tahlil qilgan.[5] Ular innovatsion texnologiyalar, xususan, "aqlli tarmoqlar", ekologik monitoring tizimlari, suvni tejash texnologiyalari va chiqindilarni qayta ishlash texnologiyalarining iqtisodiy samaradorligini yoritgan. Yuldasheva D. (2023) o'z maqolasida yashil iqtisodiyotda raqamlashtirish jarayonining ahamiyatini, sun'iy intellekt, data-analitika va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarining ekologik sektor samaradorligiga ta'sirini o'rgangan.[6] Uning fikricha, O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida innovatsion yondashuvlar faqat texnologik emas, balki institutsional islohotlar, ijtimoiy ong va qonunchilik jihatdan ham puxta qo'llab-quvvatlanmog'i lozim. Boshqa mualliflar (Shodmonov S., 2019; Rasulov B., 2021) esa yashil iqtisodiyotga o'tishda moliyaviy mexanizmlarning, xususan, "yashil kreditlar", "yashil obligatsiyalar" va ekologik sug'urta tizimlarining ahamiyatiga e'tibor qaratgan.[7] Ularning fikricha, innovatsion moliyaviy instrumentlar iqtisodiyotni ekologik modernizatsiyalashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, hozirgi kunda nafaqat ekologik sohada, balki butun iqtisodiyot tarmoqlarida yashil transformatsiya jarayoni kechmoqda va bu transformatsiyada innovatsiyalar hal qiluvchi o'ringa ega. Shu nuqtai nazardan, adabiyotlar tahlili O'zbekistonda yashil iqtisodiyotning rivojlanishi uchun raqamli texnologiyalar, energiya samarador tizimlar, ekologik startaplar va barqaror moliya kabi innovatsion yondashuvlar ajralmas omil ekanligini asoslaydi.

■ TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu ilmiy tadqiqotda O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish jarayonida innovatsion yondashuvlarning tutgan o'rnini chuqur o'rganish va baholash asosiy maqsad qilib belgilandi. Mazkur maqsadga erishish uchun turli metodologik yondashuvlar qo'llanildi. Avvalo, yashil iqtisodiyot, ekologik innovatsiyalar va barqaror

rivojlanish konsepsiyalarining nazariy asoslari ilmiy adabiyotlar va xalqaro tashkilotlar hisobotlariga tayangan holda tahlil qilindi. Bu orqali mavzuning nazariy poydevori aniqlashtirildi va ilmiy kategoriyalar tizimlashtirildi. Shuningdek, xalqaro tajribaning O'zbekiston sharoitiga mos keladigan jihatlarini aniqlash maqsadida solishtirma tahlil yondashuvi qo'llanilib, bir nechta rivojlangan mamlakatlar tajribasi bilan milliy yondashuvlar o'rtasidagi farqlar va o'xshashliklar o'rganildi. Tadqiqotda statistik ma'lumotlarga asoslangan empirik tahlil usulidan ham foydalanildi. Davlat statistika qo'mitasi, Iqtisodiyot va moliya vazirligi, Energetika vazirligi va boshqa rasmiy manbalardan olingan real ko'rsatkichlar asosida yashil texnologiyalarning iqtisodiy samaradorligi, ekologik investitsiyalar hajmi va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish dinamikasi tahlil qilindi. Bundan tashqari, O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni innovatsion yo'nalishda rivojlantirishga ta'sir qiluvchi omillarni chuqurroq aniqlash maqsadida SWOT-tahlil yondashuvi asosida mamlakatning kuchli va zaif tomonlari, mavjud imkoniyatlar hamda tahdidlar aniqlab chiqildi. Ekspertlar fikrlari, sohaga oid ilmiy maqolalar va intervyular asosida analitik baholashlar olib borildi. Shu bilan birga, normativ-huquqiy hujjatlar — jumladan, "Yashil rivojlanish strategiyasi – 2030", prezident farmonlari, qarorlar va hukumat dasturlari mazmunan o'rganilib, ulardagi innovatsion yondashuvlar kontent-tahlil usuli asosida tahlil qilindi. Tadqiqot metodologiyasi sifatida tanlangan mazkur yondashuvlar O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni ilgari surishda innovatsiyalar va zamonaviy texnologiyalarning iqtisodiy-ijtimoiy va ekologik ta'sirini chuqur o'rganish imkonini berdi. Shuningdek, ular asosida amaliy takliflar ishlab chiqish uchun zarur bo'lgan ilmiy asos yaratildi.

■ TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda yashil iqtisodiyot konsepsiyasi so'nggi yillarda iqtisodiy va ekologik siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan bo'lsa-da, uning amaliyotga joriy etilishi bosqichma-bosqich va tizimli tarzda kechmoqda. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, mamlakatda yashil iqtisodiyotni shakllantirish bo'yicha huquqiy-me'yoriy baza yaratilgan, jumladan, "Yashil rivojlanish strategiyasi – 2030", "Energiya samaradorligi to'g'risida"gi qonun, hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini qo'llab-quvvatlashga oid davlat dasturlari muhim asos bo'lib xizmat qilmoqda. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2020–2024 yillarda O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushi 3% dan 10% ga yetgan bo'lib, bunda quyosh va shamol energetikasini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilgan innovatsion loyihalarning ahamiyati katta bo'lgan. Masalan, Navoiy va Buxoro viloyatlarida Saudiya Arabistonining "ACWA Power" kompaniyasi bilan

hamkorlikda ishga tushirilgan quyosh elektr stansiyalari yiliga o'rtacha 2,5 milliard kVt/soat elektr energiyasi ishlab chiqarish imkoniyatiga ega.[8] Ushbu loyihalarda ilg'or foto-voltaik panellar, raqamli monitoring tizimlari va avtomatlashtirilgan boshqaruv texnologiyalari joriy etilgan. Tahlil shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlarning amaliy joriy etilishi nafaqat ekologik samaradorlikni oshiradi, balki iqtisodiy jihatdan ham foydali. Misol uchun, zamonaviy tomchilatib sug'orish texnologiyalarining joriy etilishi suvdan foydalanish samaradorligini 40–60% ga oshirgan, bu esa qishloq xo'jaligida ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhim omil bo'lmoqda.[9] Bundan tashqari, ekologik startaplar va "yashil texnoparklar"ni qo'llab-quvvatlash borasidagi boshlang'ich tashabbuslar ijobiy natija bermoqda. Jumladan, Toshkent viloyatidagi "Yashil texnologiyalar hududi"da ekologik toza qurilish materiallari ishlab chiqarish, chiqindilarni qayta ishlash va biogaz texnologiyalariga ixtisoslashgan loyihalar faoliyat yuritmoqda. Shuningdek, ekologik moliyalashtirishning rivojlanishi — "yashil kreditlar", "yashil obligatsiyalar" va sub-sidiyalarning joriy qilinishi investorlar uchun yangi imkoniyatlar ochmoqda. 2022-yildan boshlab, tijorat banklarining aksariyati ekologik mezonlarga javob beruvchi loyihalarni past foizli kreditlar bilan qo'llab-quvvatlamogda. Biroq, tahlil natijalari shuni ham ko'rsatdiki, yashil iqtisodiyotga o'tishda ayrim muammolar saqlanib qolmoqda. Jumladan, ekologik innovatsiyalarni ommalashtirishda ilm-fan va amaliyot o'rtasidagi uzilish, texnologik infratuzilmaning yetarlicha rivojlanmagani, malakali mutaxassislar tanqisligi va aholi o'rtasida ekologik madaniyatning pastligi jarayonlarni sekinlashtirmoqda.[10] Yakuniy tahlil asosida aniqlanishicha, O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish uchun innovatsion yondashuvlarni yanada faolroq tatbiq etish, ilmiy izlanishlarga tayangan holda raqamli va ekologik texnologiyalarni keng joriy qilish, shuningdek, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish zarur. Shu orqali mamlakat iqtisodiy o'sishni ekologik barqarorlik bilan uyg'unlashtira oladi va xalqaro miqyosda yashil transformatsiya jarayonining faol ishtirokchisiga aylanishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonning yashil iqtisodiyot sari intilishi zamonaviy iqtisodiy taraqqiyotning ajralmas qismi bo'lib, innovatsion yondashuvlar ushbu yo'nalishda asosiy harakatlantiruvchi kuch sifatida namoyon bo'lmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda ekologik xavfsizlikni ta'minlash, resurslardan oqilona foydalanish va atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish uchun innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim omil hisoblanadi. Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha

qator huquqiy, institutsional va moliyaviy asoslar yaratilgan bo'lsa-da, bu sohada yanada faolroq, tizimli va ilmiy asoslangan yondashuvlarga ehtiyoj yuqori.[11] Jumladan, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini joriy etish, chiqindilarni qayta ishlash, ekologik transport va suvni tejovchi texnologiyalar sohalarida yutuqlar mavjud bo'lsa-da, ularni keng miqyosda amaliyotga tatbiq etish darajasi hali yetarli emas.

1. Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarni keng joriy etish uchun ilmiy-tadqiqot institutlari, oliy ta'lim muassasalari va ishlab chiqarish sektori o'rtasida yaqin hamkorlik tizimi yo'lga qo'yilishi lozim. Bu orqali fundamental bilimlar amaliy echimlarga aylantiriladi.
2. Yashil texnologiyalarga ixtisoslashgan milliy innovatsion markazlar va startap inkubatorlarini tashkil etish orqali mahalliy innovatorlar qo'llab-quvvatlanishi zarur.
3. Ekologik ta'lim va targ'ibotni kuchaytirish, ayniqsa yoshlar va tadbirkorlar o'rtasida yashil iqtisodiyot konsepsiyasini keng targ'ib qilish orqali ekologik madaniyat darajasini oshirish maqsadga muvofiq.
4. Yashil investitsiyalar hajmini oshirish, "yashil kreditlar" va "yashil obligatsiyalar" mexanizmlarini kengaytirish orqali xususiy sektor ishtirokini kuchaytirish lozim. Bu investorlar uchun ham ekologik, ham iqtisodiy foyda keltiradi. Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish, ayniqsa raqamli boshqaruv texnologiyalari, sun'iy intellekt, avtomatlashtirilgan monitoring tizimlarini ekologik sohalarida qo'llash orqali samaradorlik oshirilishi mumkin. Yashil iqtisodiyot sohasidagi xalqaro hamkorlikni kuchaytirish, ilg'or tajribalarni o'rganish va ularni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish orqali global tendensiyalarga uyg'un taraqqiyot ta'minlanadi. Yuqoridagi takliflarning amalga oshirilishi O'zbekistonning ekologik barqarorlik, resurslar samaradorligi va innovatsion iqtisodiy o'sish yo'nalishida raqobatbardoshligini oshiradi. Bu esa mamlakatning kelajakdagi yashil taraqqiyot modelini shakllantirishga zamin yaratadi.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. **Xalilova Maftuna Raxmon qizi Qarshi davlat texnika universiteti "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasida assistenti Халилова Мафтуна Рахмановна, ассистент кафедры «Инновационная экономика» Каршинского государственного технического университета / Khalilova Maftuna Rakhmon qizi, assistant of the Department of Innovative Economics of the Karshi State Technical University**

► xalilova_0130@icloud.com

■ <https://orcid.org/0009-0007-3605-2442>

2. **Bahromova Dilnavoz Azamat qizi Qarshi Davlat Texnika Unverseti talabasi / Бахромова**

**Дилнавоз Азаматовна Студент Каршинского государственного технического университета /
Bahromova Dilnavoz Azamat qizi Student of the Karshi State Technical University**

► dilnavozbahromova@gmail.com

■ <https://orcid.org/0009-0003-2368-0555>

Foydalanilgan adabiyotlar:

- [1]. UNEP (United Nations Environment Programme). (2023). Green Economy Progress Measurement Framework. Retrieved from <https://www.unep.org>
- [2]. GEF (Global Environment Facility). (2021). Investing in Green Innovation: Global Practices and Case Studies.
- [3]. OECD. (2023). Innovation for Green Growth: Policy Tools and Practices. Paris: OECD Publishing.
- [4]. Xudoyberganov, A. (2020). Qayta tiklanuvchi energiya manbalariga asoslangan texnologiyalarning milliy iqtisodiyotga integratsiyasi. Ilmiy maqola, Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.
- [5]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yashil rivojlanish strategiyasi – 2030" to'g'risidagi farmoni, 2021-yil 4-oktabr.
- [6]. Qodirov B. Sh., Rasulov M. A. Yashil iqtisodiyot: nazariy asoslari va rivojlanish istiqbollari. – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2021.
- [7]. Azizova D. Yashil iqtisodiyot va ekologik xavfsizlik masalalari // "Iqtisodiy taraqqiyot" ilmiy jurnali. – 2022. – №2. – B. 45–52.
- [8]. IEA (International Energy Agency). (2022). Renewable Energy Market Update. Retrieved from <https://www.iea.org>
- [9]. UNDP Uzbekistan. (2023). Green Growth and Low-Carbon Development in Uzbekistan: Achievements and Challenges.
- [10]. World Bank. (2022). Uzbekistan Country Climate and Development Report. Washington, D.C.
- [11]. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish dasturi" to'g'risidagi qarori, 2022-yil.